

En el primer exemplar del nostre butlletí, un xicot de Gandesa s'adreçava a nosaltres, els joves de la Terra Alta, i ens convidava a treballar tots junts i aprofitar una mica més la nostra vida.

Avui volem adreçar-nos a tota la Terra Alta, volem fer un crit que ressoni per tota la comarca, que se senti des dels Ports d'Horta i Arnes fins a la Serra de La Fatarella; dels contraforts de la serralada dels Ports als termes de Prat de Comte i el Pinell fins el riu Ebre, a la Pobla. Això vol dir que se n'assabentin els d'Arnes, els d'Horta, els de Caseres, tots els pobles de la comarca... Que se n'assabentin els vells, els joves, els nens, els mestres, els capellans, els pagesos que arrepleguen olives i poden la vinya, les dones que són a casa, les àvies que fan mitja... Tot el poble.

Què us volem dir? No fa gaires dies va caure a les nostres mans un llibre que parlava de les Comarques Catalanes. De seguida vam buscar la Terra Alta. Si mai heu de buscar la nostra comarca en un llibre, no perdeu el temps, agafeu les darreres pàgines i allí la trobareu, no se sap si per casualitat o per l'ordre alfabètic d'aparició. Però bé, aquesta petitesa ja està superada per la força del costum. Ara passem a analitzar el contingut.

L'article estava signat per un escriptor català d'anomenada, avui ja desaparegut. Una quarta part de l'escrit estava dedicada al caràcter dels nostres veïns del Baix Ebre i a les seves diverses ocupacions. En una altra part hi havia una recerca de la nostra història durant l'època dels Templers i de quan pertanyiem a la Castellania D'Amposta, i, en arribar a l'època Carlina i al General Cabrera, es va acabar la Terra Alta. A l'escriptor d'anomenada, els noms de la Terra Alta i de Cabrera li recordaven el general Prim. La resta del treball versava sobre aquests dos cavallers, els seus caràcters, les seves gestes militars i polítiques.

Algú de nosaltres, en arribar a Camposines, pensa en aquests senyors? Si és a la tardor observem com són de boniques les vinyes de color vermellós, si és l'hivern ens adonem que els pagesos ja estan podant, com estan de carregats els olivers!. Quan arriba la primavera, a Corbera, les vinyes brosten més aviat, a Gandesa, a Bot encara tardaran uns dies. Passades les festes de S. Blai, a La Fatarella i a Bot, l'expectativa està en veure els ametllers florits. quantes coses podríem dir-vos...!

I les nostres festes populars? A la T.A. no en tenim? Què passa amb les fires de Batea, Sant Antoni de La Pobla, les Dansades de Bot i Gandesa...? I de romeries no se'n fan? I la Font-Calda, i Berrús, i Santa Madrona d'Arnes i de Corbera, i Sant Josep de Bot i... tantes altres?

Ah! Però no ho sabeu? A Berga, per Corpus se celebra la Patum, a Centelles per Sta. Coloma fan la festa del Pi, a Vilafranca per Nadal fan la fira del Gall.

Ho hem de dir: la culpa de tot això és nostra, tota nostra. Deixem que gent que no ens coneix de res escrigui sobre nosaltres coses que ha llegit en uns llibres que han escrit aquells que tampoc no ens coneixen de res.

Mentrestant nosaltres hem estat aquí i hem deixat que es faci així. Per escriure els nostres costums i la nostra història no cal ser cap literat, qui sap més sobre el poble, és el poble. Per això, en primer lloc, i principalment, volem dirigir-nos als avis.

Avis, vosaltres que heu heretat la cultura dels nostres avantpassats, transmeteu-la als vostres fills i als vostres néts com ells us la van transmetre a vosaltres. Vosaltres que sabeu rondalles, contes, refranys i dites, que heu fet història, que moltes vegades ho conteu al pedrís de la plaça, les tardes d'estiu o als afores del poble a l'hivern, quan aneu a cercar el sol el matí que n'hi ha, conteu-ho als vostres joves. Si vosaltres no teniu ulls ni pols per a poder-ho escriure, que ho facin els vostres familiars més joves i ens ho feu arribar. Nosaltres ho donarem a conèixer en la mesura de les nostres possibilitats.

L'hivern és una bona època per a contar rondalles. Quan s'ha fet fosc, quan ja som tots a casa, quan els joves ja han ventat les olives i les han dut al molí, quan els petits ja han acabat els deures de l'escola i ens acostem a la llar buscant l'escalfor del foc, oblidem-nos de la televisió, que de vegades ens fa espectadors passius, i conteu les rondalles que heu sentit de petits, ajudeu-nos, si us plau a trobar la nostra pròpia identitat.

A la resta, als que sou pares, als que sou encara uns nens i als que no ho sou tant, als que treballeu la terra amb tanta cura i que feu que els nostres camps estiguin així de conreats, als que de vegades deixàrieu la terra perquè esteu cansats d'esperar l'aigua que no arriba, a les àvies que feu dormir els nens petits, als mestres que treballeu amb les generacions futures, als que sou a l'Escola de Formació Professional, als que sou a l'Institut de Batxillerat i a tots els que ens vulgueu escoltar, us convido a prendre consciència que aquesta tasca de promoure la cultura, que un dia vam començar un grup reduït de gent amb bona voluntat, és feina de tots.

Esperem, doncs, que aquestes paraules tinguin ressò. Així, entre tots, podrem evitar que, en un futur molt proper, la TERRA ALTA no sigui la TERRA BUIDA, humanament i culturalment.

P.Grau i Alcoverro
BOT